

Dosarul nr. 2ra-474/21

Prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul Centru (jud. D. Șușchevici)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Pahopol, O. Cojocaru, I. Dutca)

ÎNCHEIERE

21 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Maria Ghervas
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Ștefan Lungu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Ștefan Lungu împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 10 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Ștefan Lungu și a fost menținută hotărârea din 04 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 22 ianuarie 2019 Ștefan Lungu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei penale în termen rezonabil și repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii a indicat că, la sfârșitul anului 2008 Andrei Vicol, prin înșelăciune și abuz de încredere, i-a vândut terenul cu nr. cadastral xxxx, la prețul de 11000 de euro, comunicându-i că, terenul respectiv are destinația pentru construcție, urmând ca ulterior să fie perfectate actele necesare de proprietate pe numele său.

A menționat că, în realitate, lotul de teren enunțat este situat în extravilan, are destinația de teren agricol și niciodată nu a avut statutul de teren cu destinație pentru construcție.

A susținut că, Andrei Vicol, prin înșelăciune și abuz de încredere, a însușit de la el suma de 11000 de euro.

A afirmat că, pe parcursul a 5 ani de zile, Andrei Vicol s-a eschivat prin diferite metode de la obligațiunile de a restitui suma de 11000 de euro, ca rezultat, la 09 iulie 2014 a fost pornită cauza penală nr. 2014031769, în cadrul căreia acesta

a fost recunoscut bănuț.

A relevat cã, la 10 iulie 2014, prin ordonanța organului de urmãrire penalã, a fost recunoscut ca parte civilã pe caz, iar la 04 noiembrie 2015, în temeiul art. 219, 221 și 222 CPP, în cadrul urmãririi penale, la Procuratura Buiucani, mun. Chișinău a depus o acțiune civilã împotriva lui Andrei Vicol.

A notat cã, la 14 decembrie 2015 a depus o plângere la Procuratura Generalã, prin care a sesizat despre acțiunile ilegale ale organului de urmãrire penalã din cadrul Inspectoratului de poliție Buiucani, mun. Chișinău și ale procurorilor, însã nu a primit nici un rãspuns.

A declarat cã, la 19 februarie 2016 a depus o plângere, în baza art. 313 din CPP, cãtre judecãtorul de instrucție al Judecãtoriei Buiucani, mun. Chișinău, prin care a solicitat constatarea încãlcãrii drepturilor sale fundamentale - la justiție, la un proces echitabil și la un recurs efectiv.

A invocat cã, la 18 aprilie 2016 judecãtorul de instrucție al Judecãtoriei Buiucani, mun. Chișinău a emis o încheiere, prin care a admis plângerea depusã și a obligat procurorii din Procuratura Buiucani sã lichideze încãlcãrile constatate. Cu toate acestea, încheierea enunțatã nu a fost executatã, iar el, în calitate de parte vãtãmatã, nu a fost citat, audiat, informat despre mersul urmãririi penale, despre acțiunea civilã sau despre vreo decizie emisã pe cauza penalã nr. 2014031769.

A mai invocat cã, la 07 iulie 2016 a depus o plângere la Procuratura Generalã, în baza art. 298 și 299 CPP, împotriva acțiunilor ilegale ale organului de urmãrire penalã din cadrul Inspectoratului de poliție Buiucani și ale procurorului în Procuratura Buiucani, care nu conduce urmãrirea penalã, dar participã la mușamalizarea cauzei penale.

A comunicat cã, la 10 august 2016 a recepționat ordonanța privind refuzul satisfacerii plãngerii din 07 iulie 2016, emisã de cãtre procurorul, împotriva cãruia a depus plângerea.

A relatat cã, la 24 septembrie 2016 procurorul a emis o ordonanță, prin care a dispus scoaterea lui Andrei Vicol de sub urmãrirea penalã și clasarea procesului penal.

A menționat cã, la 06 octombrie 2016 a depus o plângere cãtre procurorul ierarhic superior, în baza art. 299 și 299/1 CPP, împotriva ordonanței de clasare a procesului penal din 24 septembrie 2016, iar la 26 octombrie 2016 a primit o ordonanță de refuz în satisfacerea plãngerii din 06 octombrie 2016.

A susținut cã, la 01 noiembrie 2016 a depus plângere, în baza art. 313 CPP, cãtre judecãtorul de instrucție al Judecãtoriei Buiucani, mun. Chișinău, iar la 01 decembrie 2016 Judecãtoria Buiucani a emis o încheiere, prin care a respins plângerea depusã și a menținut în vigoare ordonanțele ilegale ale procurorilor.

A afirmat cã, la 07 decembrie 2016 a depus cerere de recurs la Curtea de Apel Chișinău împotriva încheierii din 01 decembrie 2016 a Judecãtoriei Buiucani, mun. Chișinău, împotriva ordonanței privind clasarea procesului penal emisã de procurorul în Procuratura Buiucani și împotriva ordonanței de refuz în satisfacerea plãngerii din 21 octombrie 2016 emisã de procuror.

A relevat că, la 21 februarie 2017 Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău a emis o decizie, prin care a admis recursul, a casat încheierea din 01 decembrie 2016 a Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău, a fost rejudecată cauza și a adoptat o nouă hotărâre, prin care a admis plângerea sa și a declarat nule ordonanța procurorului din 24 septembrie 2016 privind scoaterea persoanei de sub urmărirea penală și clasarea procesului penal și ordonanța procurorului ierarhic superior din 21 octombrie 2016, cu reluarea urmării penale la caz și remiterea procesului penal nr. 2014031769 procurorului pentru înlăturarea neajunsurilor stabilite.

A notat că, au trecut 05 ani și 06 luni, însă decizia irevocabilă din 21 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău nu a fost executată, nu au fost lichidate neajunsurile stabilite de către Colegiul penal, nu a fost citat, audiat, nu s-a întreprins nici o măsură prevăzută de Codul de procedură penală pentru a finisa urmărirea penală și a trimite dosarul în instanța de judecată.

A declarat că, finisarea urmării penale pe cauza nr. 2014031769 și trimiterea în instanța de judecată se tergiversează intenționat timp de 05 ani și 06 luni, cu încălcarea gravă a dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei.

A invocat că, la 05 februarie 2018, cu toate că legea prevede dreptul de a se adresa direct în instanța de judecată, a expediat o cerere la Procuratura Generală, prin care a solicitat urgentarea finisării procedurii penale nr. 2014031769 și trimiterea dosarului în judecată, însă răspuns la plângere nu a primit.

A mai invocat că, la 12 martie 2018, în baza art. 20, 300 și 313 CPP, a înregistrat o plângere în cancelaria Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani cu nr.8079, prin care a solicitat emiterea unei încheieri judecătorești privind obligarea procurorului să urgenteze finisarea urmării penale nr. 2014031769 și să trimită dosarul în judecată, însă plângerea nu a fost examinată, iar răspuns sau încheiere judecătorească nu a primit.

A specificat că, la 17 ianuarie 2019 a mai expediat o plângere la Procuratura Generală, prin care a solicitat urgentarea finisării procedurii penale nr. 2014031769 și trimiterea dosarului în judecată, însă nici la această plângere nu a primit răspuns. La 21 ianuarie 2019 a mai depus o plângere către judecătorul de instrucție din cadrul Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana.

A solicitat constatarea încălcării dreptului său la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale nr. 20144031769 din 09 iulie 2014 și încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției a sumei de 11000 de euro, cu titlu de prejudiciu material și a sumei de 45000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 04 iulie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost respinsă acțiunea depusă de către Ștefan Lungu ca fiind neîntemeiată.

La 04 iulie 2019 Ștefan Lungu a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, rejudecarea cauzei și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

Prin încheierea din 25 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, nu a fost dat curs cererii de apel depusă de către Ștefan Lungu, fiindu-i acordat termen de 10 zile de la recepționarea încheierii pentru prezentarea cererii de apel suplimentare, cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază și a fost explicat lui Ștefan Lungu că, în cazul neînlăturării neajunsului în termenul stabilit, cererea de

apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită.

Prin încheierea din 08 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit apelul declarat de către Ștefan Lungu.

Prin decizia din 04 martie 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de către Ștefan Lungu și au fost casate încheierile instanței de apel și a fost restituită cauza spre rejudecare în instanța de apel pentru judecarea apelului în fond.

La 17 martie 2020 Ștefan Lungu a declarat apel suplimentar împotriva hotărârii primei instanțe.

Prin decizia din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Ștefan Lungu și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Prin decizia din 07 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de către Ștefan Lungu, a fost casată decizia instanței de apel și a fost trimisă cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 10 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Ștefan Lungu și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Instanța de apel a constatat că, deși urmărirea penală a fost pornită la 09 iulie 2014, în cauză penală au fost adoptate mai multe ordonanțe de scoatere de sub urmărire penală a bănuțului Andrei Vicol și clasarea cauzei penale, care, ulterior, au fost anulate de către procurorul ierarhic superior, judecătorul de instrucție sau instanța de recurs, fapte care au avut ca consecință efectuarea urmăririi penale într-un timp mai îndelungat, iar în esență, urmărirea penală durând de la 09 iulie 2014 până la 17 octombrie 2014, de la 15 septembrie 2015 până la 24 septembrie 2016, de la 21 februarie 2017 până la 11 octombrie 2017 și de la 03 aprilie 2018 până la 29 septembrie 2018.

Totodată, instanța de apel a considerat că, prima instanță just a menționat că, la aplicarea prevederilor Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, în materia pretinselor violări a duratei procedurilor penale, victimele, persoanele care au înaintat o sesizare, martorii și alte persoane participante, cu excepția celor urmăriți penal (bănuț, învinuit, inculpat) nu pot pretinde încălcarea dreptului la durata excesivă a procedurilor penale, această încălcare poate fi invocată numai de persoana căreia i s-a înaintat o acuzație, iar apelantul în procesul penal are calitate procesuală de victimă.

În susținerea legalității hotărârii primei instanțe, instanța de apel a considerat necesar de a indica Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 6 din 01 noiembrie 2012, la care s-a referit și apelantul în cererea de chemare în judecată, potrivit căreia în materia pretinselor violări a duratei procedurilor penale, victimele, persoanele care au înaintat o sesizare, martorii, alte persoane participante în proces, în afară de acuzat (bănuț, învinuit, inculpat) nu pot pretinde încălcarea dreptului la durata nerezonabilă a procedurilor penale și încălcarea art. 6 § 1 din Convenție sub aspectul său penal, poate fi invocată numai de persoana căreia i s-a înaintat o acuzație. O excepție constituie situația când victima unei infracțiuni pretinde durata nerezonabilă

a procedurilor penale în legătură cu imposibilitatea soluționării aspectului civil și, anume, examinarea excesiv de lungă a acțiunii sale civile în cadrul procedurilor penale. În această situație, poate fi apreciată și durata procedurilor penale.

Instanța de apel a mai constatat că, în cadrul urmăririi penale, la sesizarea apelantului, persoanei bănuite Andrei Vicol nu i-a fost înaintată învinuire în săvârșirea infracțiunii, adresarea apelantului la organul de urmărire penală cu o plângere verbală a avut loc la 08 iulie 2014, peste termen de aproximativ 6 ani de la încheierea cu Andrei Vicol a contractului de vânzare-cumpărare a terenului cu destinație agricolă, nr. cadastral xxxx (f. d. 52, vol. I).

Având în vedere data adresării și conținutul plângerii verbale, precum și faptul că, apelantul a depus acțiunea civilă în cadrul urmăririi penale abia la 04 noiembrie 2015, fapt confirmat în cererea de chemare în judecată actuală, adică după ce prin încheierea din 15 septembrie 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău a fost admisă plângerea sa și au fost declarate nule ordonanța procurorului în Procuratura Buiucani din 17 octombrie 2014 privind scoaterea bănuțului Andrei Vicol de sub urmărire penală, cu reluarea urmăririi penale, în final această soluție a fost repetată în ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Buiucani din 29 septembrie 2018, instanța de apel a constatat că, acțiunea civilă depusă în cadrul urmăririi penale nu a fost pusă pe rolul instanței de judecată penale, astfel, apelantul nu poate pretinde încălcarea dreptului la durata nerezonabilă a procedurilor penale sub aspectul Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

La fel, instanța de apel a constatat că, apelantul vădit a omis termenul general de prescripție pentru adresarea în instanța civilă cu cerere de chemare în judecată privind rezilierea sau declararea nulă a contractului de vânzare-cumpărare a terenului cu destinație agricolă, nr. cadastral xxxx, încheiat cu Andrei Vicol, astfel, a concluzionat că, prin depunerea sesizării la organul de urmărire penală a încercat să soluționeze litigiul civil prin folosirea procedurilor penale.

Instanța de apel a considerat că, este vădit nefondat argumentul apelantului precum că, durata excesivă a urmăririi penale nu-i permite de a-și apăra dreptul la restituirea sumei de 11000 de euro achitate la încheierea contractului de vânzare-cumpărare, deoarece chiar și după depunerea acțiunii civile în cadrul urmăririi penale și pînă în prezent el nu a fost și nu este limitat în dreptul de a se adresa cu cerere de chemare în judecată respectivă în instanța civilă.

La 06 ianuarie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Ștefan Lungu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt ilegale, emise contrar prevederilor legislației naționale și celei internaționale.

A menționat că, a prezentat instanței de judecată probe incontestabile, care confirmă faptul că, prin tergiversarea intenționată a finisării cauzei penale din 09 iulie 2014 și expedierii în instanța de judecată, a fost în imposibilitate de a soluționa

cauza civilă înaintată în cadrul procesului penal.

A susținut că, prin încălcarea obligațiilor și a competenței prevăzute de lege de către persoanele responsabile din cadrul Procuraturii i-a fost cauzat prejudiciu moral.

A afirmat că, mărimea prejudiciului moral solicitată este cu mult mai mică decât mărimea sumelor oferite de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauze similare înaintate împotriva Moldovei.

A notat că, în speță dată, termenul se calculează de la 09 iulie 2014, când a fost recunoscut în calitate de parte vătămată, parte civilă și a înaintat acțiunea civilă în cadrul procesului penal, termen care durează 6 ani.

A declarat că, instanțele judecătorești intenționat au ignorat toate recomandările Curții Europene a Drepturilor Omului și legislația națională și ca rezultat au emis hotărâri judecătorești, care nu corespund art. 241 alin. (5) CPC.

Prin notificarea din 22 februarie 2021 Curtea Supremă de Justiție a expedit în adresa intimatului și a intervenientului accesoriu copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței, însă ultimii nu și-au valorificat acest drept și nu au depus referință (f. d. 134, vol. II).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expedit în adresa participanților la proces copia deciziei contestate la 11 decembrie 2020 (f.d.120, vol. II).

Astfel, recursul declarat la 06 ianuarie 2021 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Ștefan Lungu nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către Ștefan Lungu, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ștefan Lungu ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Ștefan Lungu se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Maria Ghervas

Mariana Pitic